

ACC. N:R M 6988:1-5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Frivald Johansson
Härad: Östbo Adress: Bygget, Sjökärra, Värnamo
Socken: Värnamo o. Fryele Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1940 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svar på L. U. F. 22, Julbid

Innehåll:

Julbid

"Julattiva"

Julgran

Striv endast på denna sida!

ACC. N:R.

116288-1.

Landskap: Småland

Upptecknat av: Fingal Johansson

Härad: Östbo

Adress: Byggnat, Gården Värnamo

Socken: Värnamo & Fryele

Berättat av:

Uppteckningsår: 1940

Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Svar på frågelista 22.

Meddelaren vill påpeka att Värnamo
erhöll stadsrättigheter först år 1920,
nade från år 185-9 blott varit köping.

Enl. en i Värnamo kyrka förvarad
karta från år 1796 funnos vid
denna tid i Värnamo blott 7 hus
nämligen; Tullstuga, Klokkaregård,
Sockenstuga och Fattighus, Postkontor
Gästgivargård och Prästgård och
Tinghus, så Värnamo var länge
ett litet obetydligt samhälle.

Sedan 1880-talet har i bojerierna

Skriv endast på denna sida!

i Värnamo till julen bakats, och
Tilbraluhållits speciella julbröd såsom
limpor, julkusar, julgrisar, julbocker
tupper gubbar och gummor.

Man såluförde icke bröd i bröd-
stånd på Torget, utan kunderna
fingo gå till bazarens brödbutik
belägen i samma byggnad som bage-
riet, och köpa det bröd de önskade sig.

Barnen i Värnamo fingo liksom
barnen i ortens landsbygd s. k.

julhögar. Det var icke brukligt att
man under julen förtärde något
av brödet i julhögar, de skulle
stå öröda tills efter julen.

Man bakade en julgalt av

vörtdeg. Gatten skulle kunna stå på julbordet utan något annat stöd än sina fyra ben.

Lå hade man trädet med orm, gubbe och gumma, (som väl skulle föreställa Adam och Eva i lustgården) åtföljda av alla möjliga sorters djur.

Allt på ett dylikt julbord måste stå orört kvar över julen.

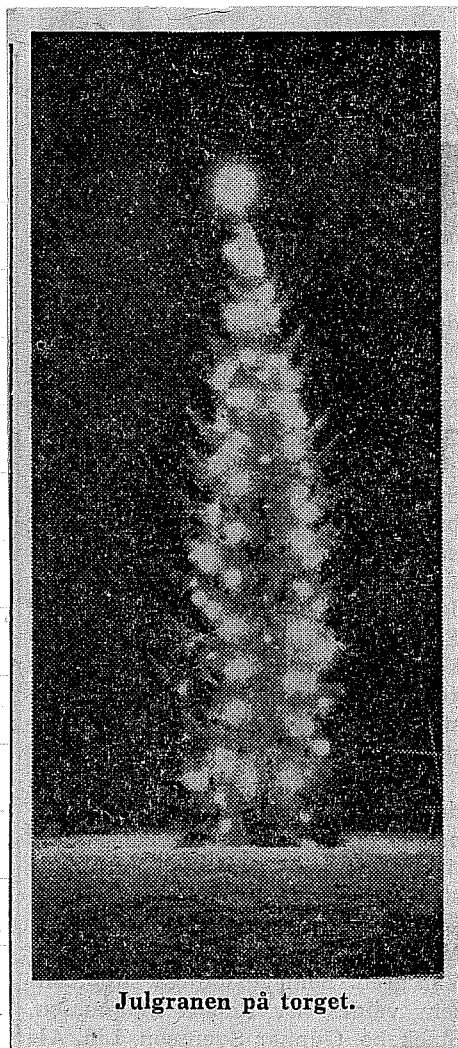
Imman julgranen blev svensk brukades inom orten en ställning av trä som man kallade "jula-turra". Den bestod av en topp av ung tall. (fjörabusskä) Den skulle bestå av tolv grenar, vilka skulle föreställa de tolv apostlar- och själva

Toppkvistens-jesus. Man fick gå länge
i skogen och söka innan man fann
en buske som var lämplig till detta
ändamål. Man skalade av barken av
talltoppen så försågs den med pot,
vont. i form av ett kors, och så
kläddes talltoppen med pulöta pappers-
remmar och så satte man fast några
ljusstumpar i grenarna.

Meddelaren har icke kunnat spåra
julgranens förekomst inom orten
tidigare än i början av 1850-talet.

Lördagen närmast julen kallar man i
orten julalördag. (Julalööda)

Man har då till försäljning på Värnamo
Torg förutom de vant. lantmanna-

Julgranen på torget.

produkterna (ägg, smör, ost och andra matvaror) leksaker, karameller (pålknäpissä) och julgranar.

Sedan år 1911 placerade myndigheterna julgran, de första åren vid Centralplan, och sedan nere på kyrktorget. Musikören Lyran brukar på julaftonen, sedan lamporna i granen tänds, bläsa några musiknummer på sina horn, såvida kölden icke lägger binden därför.

Ovanstående "klipp" ur "Värnamo Nyheter" av den 28 December 1939 visar stadens julgran 1939.